

idei despre organizarea și rolul EBNA, avându-i ca autori pe Martine de Boisdeffre, directoarea Direcției Arhivelor din Franța, Tomas Lidman, directorul Arhivelor Naționale din Suedia, și Hartmut Weber, președintele Arhivelor Federale. În mod special, documentul a înfățișat avantajele și dezavantajele Grupului de Lucru al Arhiviștilor, care își desfășoară activitatea în cadrul Comisiei Europene, la Bruxelles.

Pentru a marca intrarea în Uniunea Europeană, Arhivele Naționale ale României și Direcția Generală a Arhivelor Statului din Bulgaria au organizat în comun o expoziție cu tema *Dunărea – fluviu european. Orașe dunărene din Bulgaria și România, sec. XIX-XX*, al cărei vernisaj a avut loc în ziua de 26 aprilie 2007, la debutul întrunirii EBNA. Invitația de a vizita expoziția a fost lansată de către Ministrul de Stat al Cancelariei Federale, dl Bernd Neumann, și de către președintele Arhivei Federale, dl Hartmut Weber, în alocuțiunile de deschidere.

În finalul întâlnirii a fost prezentat calendarul reuniunilor EBNA pe anul viitor. Astfel, prima întâlnire din anul 2008 se va desfășura în Slovenia, iar cea din toamnă, în Franța, România urmând să participe la ambele reuniuni.

La cele trei importante manifestări Arhivele Naționale ale României au fost reprezentate de o delegație condusă de domnul prof.dr.Tudor Rățoi, director general adjunct, însoțit de domnul Dan Ovidiu Pintilie, director al Direcției Județene Argeș a Arhivelor Naționale, și Gabriela Preotesi, din cadrul Compartimentului Integrare Europeană.

GABRIELA PREOTESI

Aspecte tehnice ale digitalizării patrimoniului arhivistic

În perioada 23-26 aprilie 2007, s-a desfășurat la Berlin *A Treia Conferință Europeană asupra Digitalizării Arhivelor*, în organizarea Arhivelor Federale ale Germaniei. În paralel, s-au desfășurat întâlnirile EBNA (European Board of the National Archives) și EURBICA (European Branch of the International Council of Archives), precum și o sesiune de lucru a forumului DLM (Document Lifecycle Management – Electronic Document). Deplasarea mea la aceste evenimente a vizat în principal aspecte tehnice și de aceea nu voi putea împărtăși decât cele petrecute la secțiunile tehnice ale întâlnirilor, respectiv, Conferința și sesiunea DLM.

Conferința propriu-zisă, organizată într-un spirit multicultural, a vizat în principal prezentarea modului de aplicare a celor trei standarde de digitalizare în cadrul țărilor europene: EAD (Encoded Archival Description), EAC (Encoded Archival Context) și METS (Metadata Encoding and Transmission Standard).

Prezentările vor fi publicate pe Internet, și de aceea nu voi insista foarte mult asupra conținutului. Voi prezenta doar câteva aspecte care mi s-au părut cu precădere relevante, încercând să prezint perspectiva mea, ca martor la acest eveniment.

Cunoscuta arhivistă germană dr. Angelika Menne-Haritz a relevat faptul că, în urmă cu câțiva ani, nu se cunoștea nimic despre aceste standarde în Europa (toate sunt dezvoltate în SUA); astăzi s-a constatat că fără EAD nu se poate vorbi despre prezența profesionistă a Arhivelor pe Internet. Legat de această prezență, directorul Arhivelor Federale, dr. Hartmut Weber, a subliniat faptul că Europa poate deveni inteligibilă doar în măsura în care Arhivele vor arăta pe Internet dimensiunea culturală istorică a Europei. Ca unul din stâlpii societății informației, Arhivele suferă astăzi o modificare de semnificație: calitatea unei Arhive nu va mai consta, ca până acum, în calitatea documentelor conținute, ci de măsura în care sunt disponibile utilizatorului, la momentul și în locul în care acesta are nevoie.

Dincolo de abordările teoretice, prezentările s-au axat pe împărtășirea unor cazuri de bună practică, pe strategiile de atragere a finanțărilor în vederea digitalizării, de modificările care se impun în atitudinea și practica arhivistului, confruntat cu exigențele societății actuale. Au fost prezentate pe larg EAD, EAC și METS, cu istoricul acestor standarde, stadiul actual de evoluție și optimizarea folosirii acestora. S-a accentuat în mod deosebit nevoia de comunicare internațională standardizată: „*What you do in your repository is your own business; but when you go out in the world, please, dress up in a standard*”.

Una din surprize a fost faptul că unul din proiectele de digitalizare dintre cele mai complexe la nivel european (cel german) s-a realizat cu o firmă din Brașov, România, ceea ce ridică un semn de întrebare asupra capacității instituției noastre de a folosi resursele existente în România în vederea saltului spre modernizare. De altfel, privind în ansamblu, se poate constata o serioasă defazare în timpi de gândire și în politici și strategii instituționale de digitalizare între România și alte țări europene. Pentru oricine a fost evident faptul că distanța de aproximativ un deceniu care separă declanșarea proceselor de digitalizare și comunicare globală a Arhivelor prin Internet de anul 2007 a fost folosită la maximum de țările europene cu pretenții și cu moștenire culturală semnificativă (UK, Franța, Olanda, Spania, Italia, Germania, Norvegia, Elveția, Polonia, Ungaria) pentru a evalua nevoile proprii, a analiza oferta tehnică și conceptuală existentă, de a opta pentru cea considerată ca fiind mai potrivită și a demara și

dezvolta programe de digitalizare, precum și de adaptare/îmbunătățire a standardelor existente.

Un alt aspect revenit cu obstinație în prezentări se referă la *feed-back-ul* social pe care Arhivele în urmăresc și îl analizează. S-a accentuat faptul că programele de digitalizare se desfășoară cu fața nu spre dorințele și interesele arhiviștilor, ci spre utilizatori și contribuabili, spre nevoile lor, iar evaluarea eficienței implementării unui program de digitalizare se face și în funcție de cât de mulțumiți sunt utilizatorii de serviciile oferite.

Trebuie subliniat, de asemenea, privilegiul deosebit avut de a audia/discuta cu o serie de nume „grele” ale arhivisticii internaționale, unii dintre aceștia direct implicați în dezvoltarea standardelor menționate: Angelika Menne-Haritz – fost arhivist RDG, în prezent director adjunct al Arhivelor Federale, personalitate proeminentă a celebrei școli de arhivistică de la Marburg; Michael Fox (SUA), unul dintre părinții ISAD(G); Daniel Pitti (SUA), unul dintre părinții EAD; Adrian Cunningham (Australia), unul dintre dezvoltatorii EAC și cunoscut autor al lucrărilor de teorie arhivistică australiană; Claire Sybille (Franța), membru în comitetul de redactare al ISAF.

Auzind de mai multe ori invocate discuțiile anterioare sau diferite congrese și întâlniri, mi-am pus întrebarea dacă nu ar trebui să ne gândim în ce măsură Arhivele Naționale ale României folosesc eficient banii contribuabililor români; care au fost rezultatele practice ale participării delegațiilor românești la aceste conferințe internaționale, în ce măsură lucrurile aflate acolo de delegații Arhivelor Naționale ale României au determinat modificări, ajustări, noi orientări de direcții și politici de dezvoltare profesională și instituțională.

Pe baza unor relații personale și beneficiind de amabilitatea organizatorilor, am avut șansa de a obține un statut de observator la exclusivista reuniune a forumului DLM. Forumul este o structură sub coordonarea Comisiei Europene, și se preocupă de managementul ciclului de viață al documentelor electronice. Cel mai vizibil produs al DLM este standardul Moreq, despre a cărui redactare în versiunea 2 și implementare ca standard european obligatoriu s-a discutat, de altfel, în principal. Reuniunea s-a desfășurat în limba engleză, discutându-se exclusiv aspecte tehnice, de natură arhivistică și informatică.

Personal, dincolo de satisfacția intelectuală a unei participări deosebit de fertile sub raportul experienței și informațiilor obținute, am trăit un dublu sentiment. Pe de o parte, satisfacția profesională deosebită, în momentul în care am constatat că reprezentanții unor firme cu cifre de afaceri de milioane de euro ascultau cu deosebită atenție pe reprezentanții breslei *records manager*-ilor sau arhiviștilor, care ridicau ștacheta aplicațiilor informatice în acest domeniu prin noi exigențe profesionale; am putut astfel constata pe viu cum profesia de arhivist, cu standardele și expertiza specifice, poate fi competitivă cu adevărat pe

o piață liberă și concurențială, atunci când este realmente competentă, când urmărește scopuri logice și impune măsuri raționale. Pe de altă parte, mi-am pus întrebarea de ce am fost primul arhivist român care a participat până acum la o întâlnire a forumului DLM. Dat fiind mai ales că forumul DLM este o oportunitate remarcabilă de a-ți face auzită vocea – dacă ai ce spune – la nivel european; dat fiind că țări cu un potențial geopolitic incomparabil mai mic decât al României își permit să fie membre ale acestui for (mă gândesc aici la Macedonia sau Estonia); dat fiind că adoptarea Moreq 2 va impune redactarea așa-numitului *Chapter 0* cu elemente specifice fiecărei țări (lucru pentru care nu avem specialiști, dar DLM este o ocazie de a-i forma); dat fiind, în fine, că adoptarea standardului va impune plata unor taxe de care membrii DLM vor fi scutiți, opinez că aderarea ca membru al forumului DLM ar trebui să fie o prioritate pentru instituția Arhivelor Naționale ale României.

În încheiere, țin să mulțumesc președintei Federației Arhiviștilor din România, doamna Carmen Dobrotă, care, prin susținerea financiară oferită, ne-a redus semnificativ costurile necesare acestei deplasări.

BOGDAN-FLORIN POPOVICI

Expoziția *Dunărea – fluviu european. Orașe dunărene din Bulgaria și România, sec. XIX-XX*

„Între fluviile care au renume și care sunt navigabile când vii de la mare este și Istrul ...” – nota Herodot din Halicarnas în *Istorie* (484-425 î.H.), cea mai veche descriere a ținuturilor de la Dunărea de Jos. Publius Ovidius Naso (cca 10-15 d.H.) remarcă și el că „...Danubiul-i cel mai mare, mai jos de Nil să fie, el nu vrea nicidecum”.

Al doilea fluviu al Europei (după Volga) și al douazecișaselea din lume, fiind singurul fluviu european ce curge de la vest la est, cu aproape 2.900 de kilometri lungime, având peste 800.000 de kilometri pătrați dimensiunea bazinului, populat de circa 80.000.000 de locuitori din opt țări – aceasta ar fi cartea de vizită a generoasei căi de apă ce-și îndeplinește statornic, de milenii, rolul „drumului mare”, cunoscut, apreciat și „bătut” de barcaze feniciene, trireme grecești, galere romane, corăbii și caravele bizantine, genoveze, galioane venețiene, bolozane turcești, seice cazăcești, remorchere, șleपुरi și motonave în